

Regionale miljøtilskudd i jordbruket

18. september 2024

Grete Nytrøen Kvavik

Foto: Trine Johnson

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staathealtoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

— virker til Nordlands beste

Regionale miljøtilskudd til jordbruksforetak og beitelag

Bidra til å ivareta

- Kulturlandskap
- Biologisk mangfold
- Kulturmiljøer og kulturminner

Bidra til å redusere

- Avrenning til vann
- Utslipp til luft

...i Nordland

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland

§ 1 Formål:

Tilskuddene skal bidra til å ivareta

- jordbruket sitt kulturlandskap
- biologisk mangfold
- kulturmiljøer og -minner
- jord og jordhelse
- tilgjengelighet i jordbrukslandskapet

og å redusere

- bruk av plantevernmidler
- utslipp til luft
- avrenning til vann fra jordbruket

Ansvarsfordeling i forvaltningen

- ✓ Landbruksdirektoratet har laget rammeverket: instruks for Statsforvalter og rundskriv for saksbehandling
- ✓ Forskriften er fastsatt av Statsforvalteren i Nordland (ny i 2024)
- ✓ Kommunene veileder søkere, behandler søknader, kontrollerer, innvilger eller avslår tilskudd, avkorter
- ✓ Statsforvalteren kan dispensere og behandler klager

NORSK LOVTIDEND
Avd. II Regionale og lokale forskrifter mv.
Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 4. juli 2024 kl. 16.50 PDF-versjon 5. juli 2024
27.06.2024 nr. 1534

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland
Hjemmel: Fastsatt av Statsforvalteren i Nordland 27. juni 2024 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og 18, jf. delegeringsvedtak 23. november 2018 nr. 1751.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål
Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, jord og jordhelse, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt å redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

§ 2. Virkeområde
Forskriften gjelder i Nordland fylke.

§ 3. Grunnvilkår
Tilskudd etter denne forskriften kan gis til
a. foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret eller gjennomført klimarådgivning siden forrige søknadsfrist. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbruksseidommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.
b. beitelag for drift etter § 5 Drift av beitelag. Med beitelag menes i denne forskriften sammenlutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Kapittel 2. Kulturlandskap

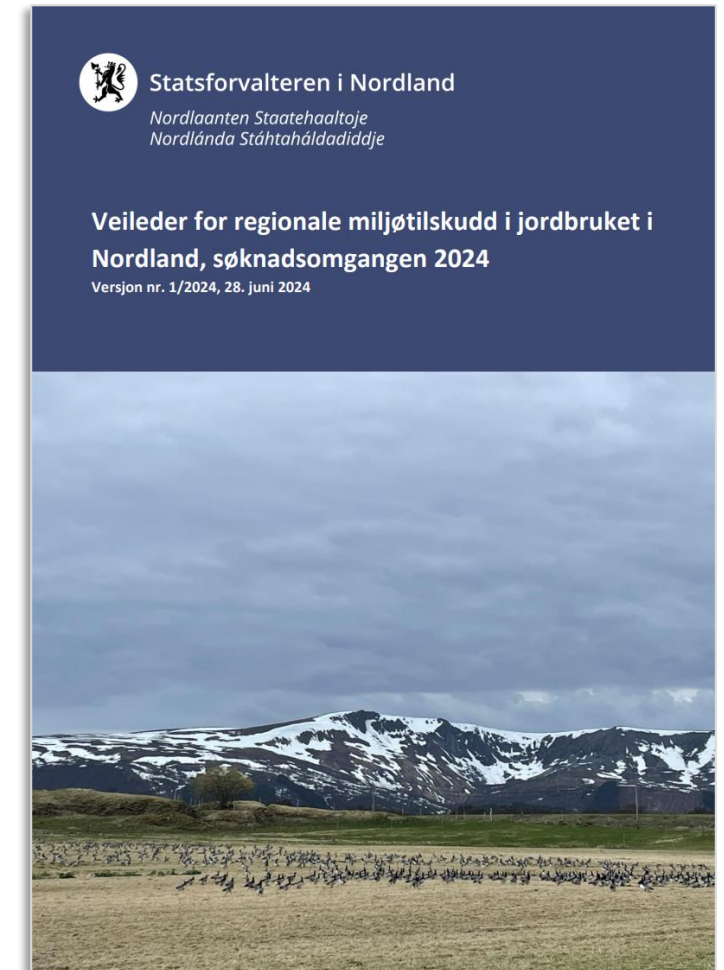
§ 4. Drift av bratt areal
Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere for å ivareta kulturlandskapet. Beiting alene gir ikke tilskudd.
Tiltaksklasser: Overflatedyrka og fülldyrka 1:3, overflatedyrka og fülldyrka 1:5, innmarksbeite 1:3, innmarksbeite 1:5.

For ev. rettelsler se nederst i den elektroniske versjonen: <https://lovdata.no/LTIU/forskrift/2024-06-27-1534>

Regelverk og andre ressurser

- ✓ [Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland \(ny i 2024\)](#)
- ✓ [Veileder for regionale miljøtilskudd i jordbruket i Nordland, søknadsomgangen 2024](#)
- ✓ [Landbruksdirektoratets rundskriv 2024/17](#)
- ✓ [Brukerveiledning til eStil RMP for kommunen](#)
- ✓ [Steg-for-steg veileder for søkere](#)
- ✓ Brev fra Statsforvalteren 28. juni 2024 (frister mm)
- ✓ Skjema for kontroll - kommer snart

Aktuelt i 2024/-25

- Ingen nye ordninger i Nordland
- Forskriften har lenke til kart med Naturbaselokaliteter
- Forslag til endringer i vedlegg til forskriften? Begrunn godt og send før 30. november
- Rundskrivet er harmonisert med PT-rundskrivet, men ingen større endringer
- Klimarådgivning er avtalt å gå ut av RMP og bli egen ordning, men ikke før i 2026

Regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland: foreløpige satser 2024

Miljøtema	Nr. i søknads-skjema	Tiltak	Tegning i kart	Enhet	Foreløpig sats	Maks beløp per søker		
Kulturlandskap	4	1.1.82 Drift av bratt areal – overflatedyrka og fulldyrka 1:5	Flate	daa	300	ingen		
		Drift av bratt areal – innmarksbeite 1:5	Flate	daa	300	ingen		
	5	1.2.5 Drift av beitelag, småfe	-	dyr	15	ingen		
		Drift av beitelag, storfe	-	dyr	25	ingen		
	6	1.1.134 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap på innmark	Flate	dyr	400	25 000		
Biologisk mangfold	7	1.1.85 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, storfe	Flate	dyr	1000	35 000 per foretak		
		Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, småfe	Flate	dyr	300			
	8	1.1.86 Slått av verdifulle jordbrukslandskap	Flate	daa	350	25 000		
	9	2.3.90 Slått av (gammel artsrik) slåttemark	Flate	daa	800	ingen		
	10	2.3.136 Beiting av kystlynghei	Flate	dyr	400	75 000		
	11	2.3.93 Brenning av kystlynghei	Flate	dekar	1 000	20 000		
	12	2.4.94 Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer	Flate	daa	400	15 000		
	13	2.4.95 Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper	Flate	daa	400	15 000		
	14	2.4.141 Soner for pollinerende insekter	Linje	meter	50	20 000		
	15	2.4.98	Friareal for gås, høyt beitetrykk	Flate	daa	680	ingen	
			Friareal for gås, moderat beitetrykk	Flate	daa	400	ingen	
			Friareal for gås, lavt beitetrykk	Flate	daa	230	ingen	
	16	2.4.99 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl	Flate	daa	2 000	ingen		
	Kulturmiljøer og kulturminner	17	3.6.100	Drift av seter – egen foredling – produksjonstid 4-6 uker	Punkt	seter	80 000	Tilskudd fordeles på foretak med dyr på setra
				Drift av seter – egen foredling – produksjonstid 6 uker el. mer	Punkt	seter	100 000	
Drift av seter – levering til meieri – produksjonstid 4-6 uker				Punkt	seter	80 000		
Drift av seter – levering til meieri – produksjonstid mer enn 6 uker				Punkt	seter	100 000		
18		3.8.102	Skjøtsel av (felt med) automatisk freda kulturminner, beiting	Flate	daa	1 000	Ingen	
			Skjøtsel av (felt med) automatisk freda kulturminner, slått	Flate	daa	1 500	Ingen	
19	3.8.103	Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, beiting	Punkt	stk	1 000	Ingen		
		Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, slått	Punkt	stk	1 500	Ingen		
20	3.9.104	Skjøtsel av steingjerder	Linje	meter	25	Ingen		
21	3.9.109	Skjøtsel av kulturhistoriske områder - beiting	Flate	daa	1 500	Se vedlegg 2 i forskrift		
		Skjøtsel av kulturhistoriske områder – slått/rydding	Flate	daa	1 500			
Vann	22	5.21.123 (Ugjødsla) Kantsone i eng	Linje	meter	15	ingen		
	23	5.12.124 Fangdam	Flate	daa	7 000	ingen		
Utslipp til luft	24	6.13.145	Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen –spredning i voksende kultur	Flate	daa	40	ingen	
			Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen –nedmolding innen 2 timer i åpen åker	Flate	daa	60	ingen	
			Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen – nedmolding innen 18 timer i åpen åker	Flate	daa	40	ingen	
	25	6.13.146	Nedlegging av husdyrgjødsel – i voksende kultur	Flate	daa	80	ingen	
			Nedlegging av husdyrgjødsel – nedmolding innen 2 timer i åpen åker	Flate	daa	60	ingen	
	26	6.13.147	Nedfelling av husdyrgjødsel – i voksende kultur (f.eks. eng)	Flate	daa	80	ingen	
27	6.13.148	Nedfelling av husdyrgjødsel – i åpen åker	Flate	daa	60	ingen		
Klima-rådgiv	28	22.23.139	Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	Flate	daa	95	ingen	
			Klimarådgiving, to-til-en rådgiving (med to rådgivere)	-	stykk	8 000		
			Klimarådgiving, en-til-en, lav sats (med en rådgiver)	-	stykk	6 000		
		Klimarådgiving, grupperådgiving	-	stykk	2 000			

Kommunen kan foreslå endringer før 30. november

- ✓ Lokalt verdifulle jordbrukslandskap (§§ 6, 7, 8)
- ✓ Kulturhistoriske områder (§ 21)
- ✓ Vannforekomster der det kan gis tilskudd til (ugjødsla) kantsone i eng (§ 22)

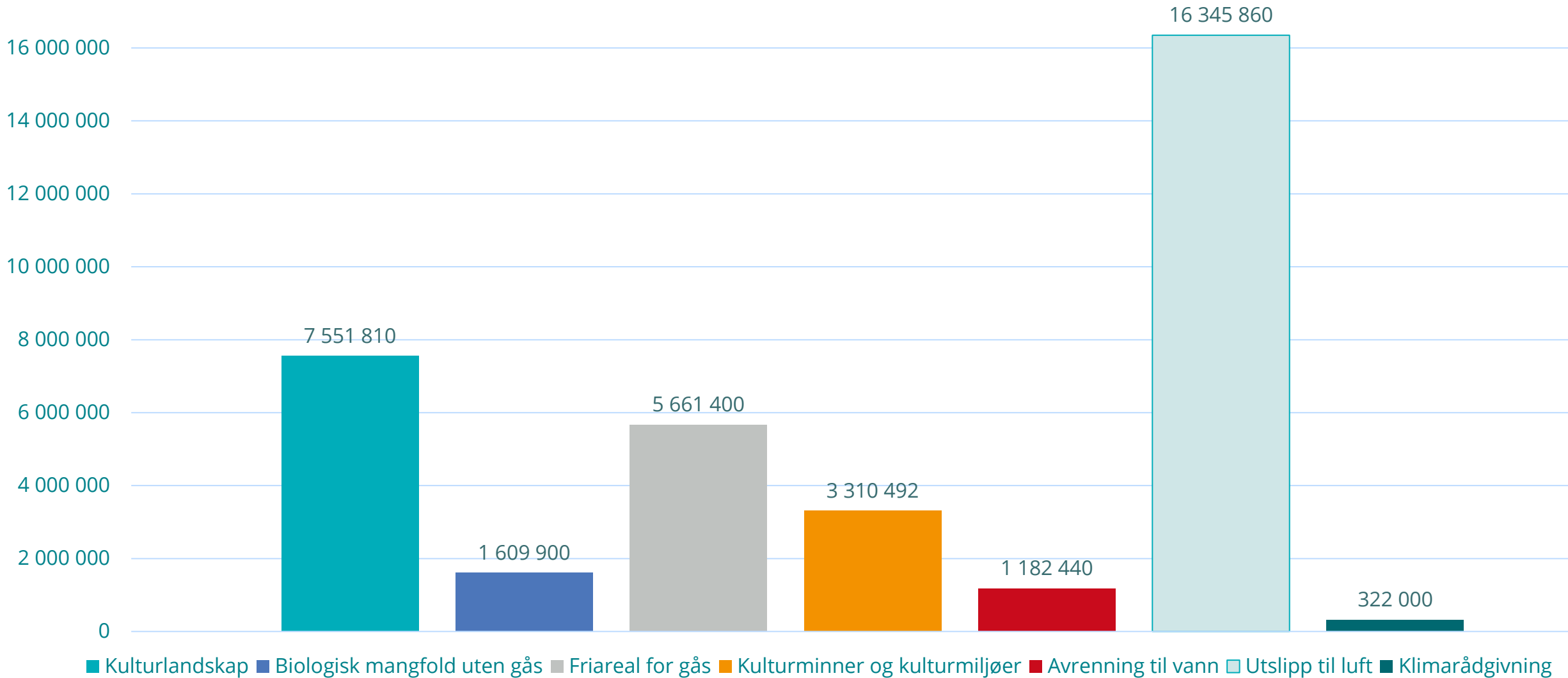

Litt statistikk....

Regionale miljøtilskudd i jordbruket Nordland

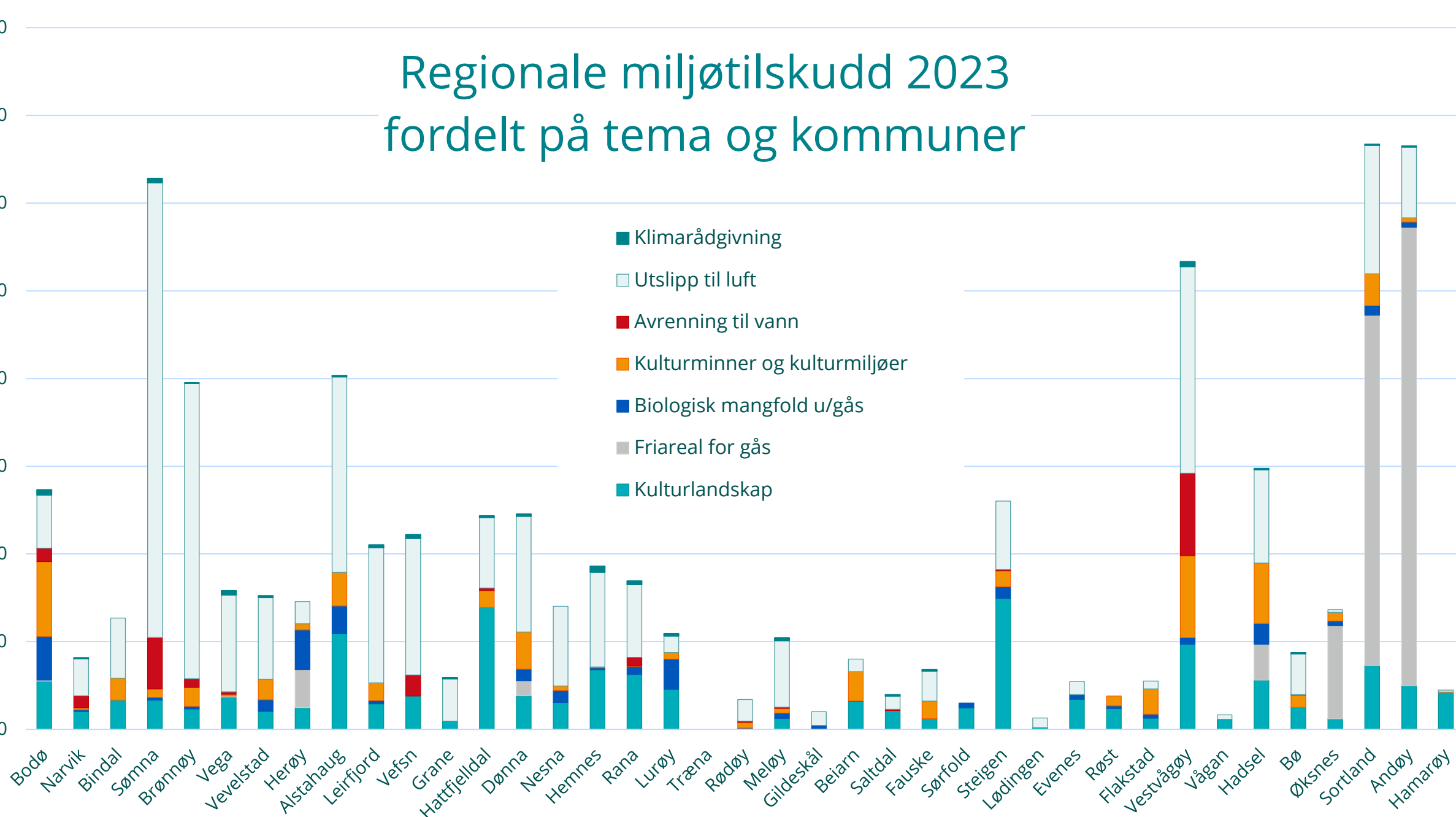
35 983 902 kr innvilget i 2023

Regionale miljøtilskudd 2023 fordelt på tema og kommuner

- Klimarådgivning
- Utslipp til luft
- Avrenning til vann
- Kulturminner og kulturmiljøer
- Biologisk mangfold u/gås
- Friareal for gås
- Kulturlandskap

Utvikling 2021-23

	2021	2022	2023	2024
Kulturlandskap	7 078 710	7 117 535	7 551 810	?
Biologisk mangfold uten gås	1 331 400	1 269 000	1 609 900	?
Friareal for gås	4 665 000	4 859 180	5 661 400	?
Kulturminner og kulturmiljøer	2 953 558	3 016 350	3 310 492	?
Avrenning til vann	1 114 605	1 168 632	1 182 440	?
Utslipp til luft	11 483 301	13 014 610	16 345 860	?
Klimarådgivning	78 000	48 000	322 000	?
Summer	28 704 574	30 493 307	35 983 902	?

– virker til Nordlands beste

Saksbehandling og kontroll

Veiledning

- ✓ Kommunen har ansvar for å veilede søkere
- ✓ Likebehandlingsprinsippet er viktig
- ✓ Send ut samme info til alle?
- ✓ Invitere alle til infomøte?

– virker til Nordlands beste

Saksbehandling

- ✓ Vurder om vilkårene er oppfylt
- ✓ Innhent mer informasjon hvis nødvendig
- ✓ Gjennomfør risikobasert kontroll av minst 5 % (dokumenter uttak)
- ✓ Vurder avkorting ved feil informasjon og regelverksbrudd

– virker til Nordlands beste

Foto: Arne Farup

Saksbehandling

Vilkår for alle foretak

- ✓ Vanlig jordbruksproduksjon
- ✓ Registrert i enhetsregisteret
- ✓ Innenfor regelverk for jordbruksproduksjon
- ✓ Krav om gjødslingsplanlegging
- ✓ Minst 2 m vegetasjonssone mot vassdrag (ingen jordarbeiding)
- ✓ Ikke tiltak som forringer kulturlandskapet

– virker til Nordlands beste

Foto: Grete Nytrøen Kvavik

Saksbehandling/kontroll

Vilkår for ulike tiltak

- ✓ Tilskudd til beiting og slått skal ikke gis etter flere §§ på samme areal (§§ 6-13 + 18-21 *Unntak: § 4 bratt areal*)
- ✓ Biologisk mangfold: Tilskudd til §§ 9-13 arealene skal finnes i Naturbasen
- ✓ § 14 pollinatorsoner: Frø skal være regionalt tilpasset og kjøp skal være dokumentert. Fotodokumentasjon av gjennomført tiltak. Ikke ugrasplantasjer

Foto: Toril Austvik

Saksbehandling/kontroll

Vilkår for ulike tiltak

- ✓ § 15 Friareal gås: bare i kommuner med forvaltningsplan og der skader registreres i samarbeid med NINA/Birdlife
- ✓ § 16 Tilrettelegging for vipe/storspove: geolokalisert foto

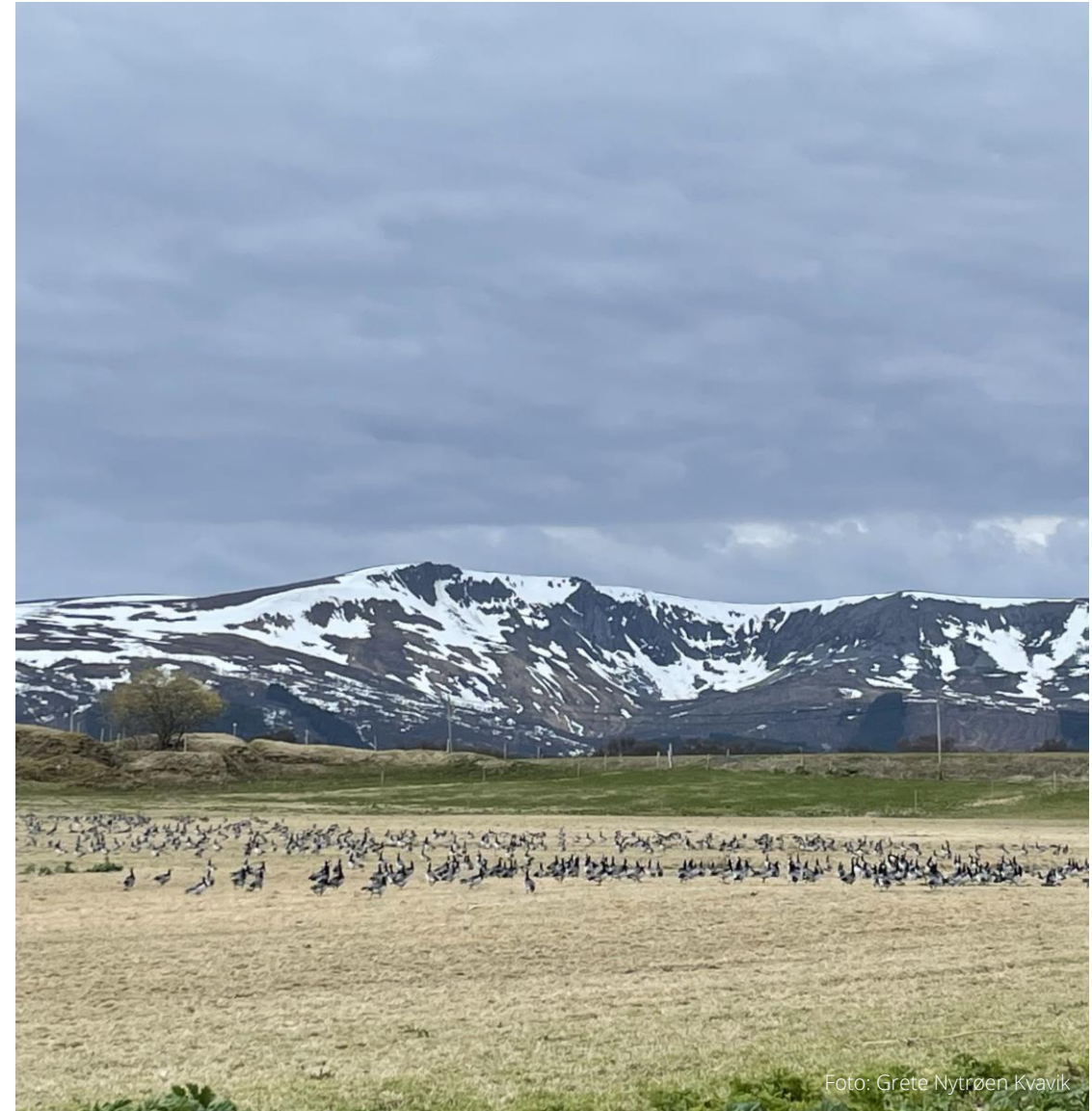

Foto: Grete Nytrøen Kvavik

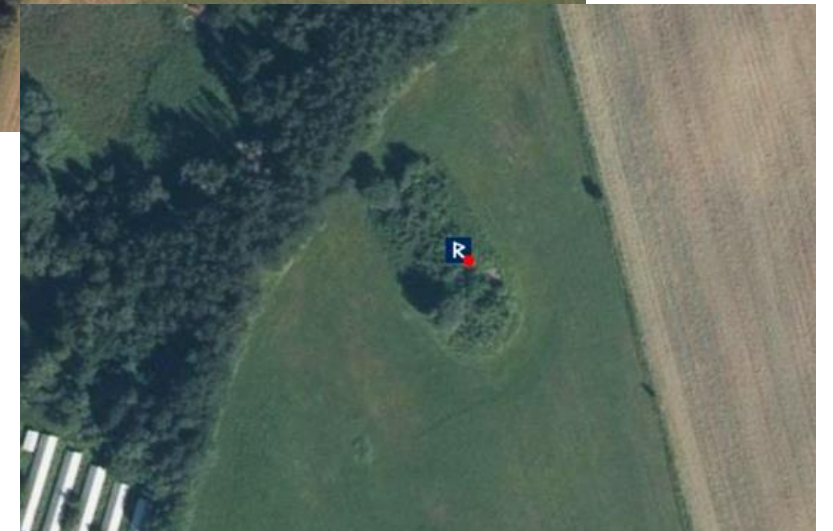
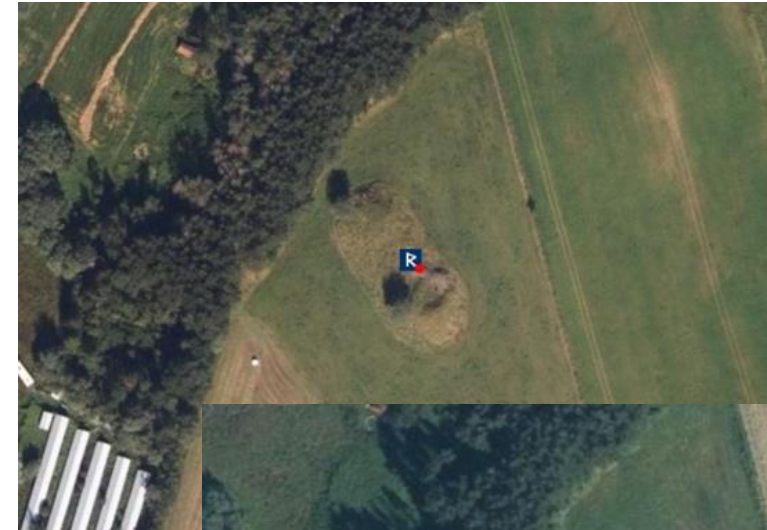

Saksbehandling/kontroll

Vilkår for hvert enkelt tiltak

- ✓ § 18 Kulturminne: i Askeladden og synlig over markoverflaten
- ✓ § 20 steingjerde – er det ivaretatt og synlig? Er omsøkt strekning hel, er vegetasjon skjøttet?

Saksbehandling/kontroll

Vilkår for hvert enkelt tiltak

- ✓ § 22 avstand til vassdrag < 8 m (kantsone)
- ✓ § 23 fangdam – hva er problemet og bidrar fangdammen til å redusere det?
- ✓ §§ 24-27 ikke tilskudd etter flere §§ samtidig, bortsett fra § 27. Er gjødsling dokumentert med skiftenoteringer?

– virker til Nordlands beste

Foto: Grete Nytrøen Kvavik

Saksbehandling/kontroll

Vær også OBS på uvanlig avkrysning

Egenerklæringer		
Jeg har tillatelse fra Mattilsynet til hold av husdyr (villsau) uten tilgang på oppholdsrom	☐ Ja	☐ Nei ☒ Ikke relevant
All husdyrgjødsel er spredt før siste slått og senest 15. august på eng som foretaket disponerer	☐ Ja	☒ Nei ☐ Ikke relevant
Jeg har gjødslingsplan i samsvar med krav i forskrift om gjødslingsplanlegging	☐ Ja	☐ Nei ☒ Ikke relevant
Jeg har journal over plantevernmidler i samsvar med krav i forskrift om regionale miljøtilskudd	☒ Ja	☐ Nei ☐ Ikke relevant
Klimarådgiving. Jeg har lastet opp vedlegg med utfylt- og underskrevet tiltaksplan	☐ Ja	☐ Nei ☒ Ikke relevant

Stedlig kontroll

Stedlig kontroll

- ✓ Varsle på forhånd?
- ✓ Informer om rettigheter og plikter*
- ✓ Vurder om arealer der det er søkt om tilskudd til beiting eller slått har preg av slik skjøtsel?
- ✓ Er det 2 m vegetasjonssone mot vassdrag?
- ✓ Er det mulig å se om det er minst 4 m ugjødsla kantsone og står vassdraget på lista i vedlegg 3?

Stedlig kontroll

- ✓ Er arealer der det er søkt om tilskudd til tidlig spredning av husdyrgjødsel slått eller beitet etter spredningen?
- ✓ Kontroller dokumentasjon: foto, kvittering for kjøp av frø, skiftenoteringer...
- ✓ Dokumenter kontrollen

Skjema for stedlig kontroll

- ✓ Til hjelp i arbeidet?
- ✓ Noe som bør endres?
- ✓ Noe som mangler?

Skjema for kontroll av regionale miljøtilskudd i jordbruket (RMP) på landbruksforetak i Nordland, 2024

Kontroll av miljøtilskudd skjer i medhold av § 32 i Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland. Formålet med kontrollen er å sikre rett utbetaling av tilskudd. Dette skjemaet dokumenterer resultatene av kontrollen som er gjennomført på foretaket.

+ Når og hvordan kontrollen ble varslet

Dato	Hvordan ble kontrollen varslet? (brev/e- post/telefon/ved <u>uannmeldt oppmøte e.a.</u>)

Orientering om foretakets rettigheter og plikter

Ble foretaket orientert om sine rettigheter og plikter før kontrollen? (Se Forvaltningslovens §§14 og 15)	Ja	Nei

Opplysninger om foretaket

Navnet på foretaket	Organisasjonsnummer

Deltakere under kontrollen

Navn	Representerer foretaket	Representerer kommunen

Kontroll av opplysningene i søknaden

Miljøtema	§	Nr i søknads-skjema	Tiltak	Enhet	Søkers opplysninger i søknaden (antall)	Kontrollert på fore- taket (antall)
Kulturlandskap	4	1.1.82	Drift av bratt areal - overflatedyrka og fulldyrka	daa		
			Drift av bratt areal - innmarksbeite	daa		
	5	1.2.5	Drift av beitelag, storfe	dyr		
			Drift av beitelag, småfe	dyr		
	6	1.1.134	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap på innmark	dyr		
7	1.1.85	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, storfe Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, småfe	dyr			
8	1.1.86	Slått av verdifulle jordbrukslandskap	daa			
Biologisk mangfold	9	2.3.90	Slått av (gammel artsrik) slåttemark	daa		
	10	2.3.136	Beiting av kystlynghei	dyr		
	11	2.3.93	Brenning av kystlynghei	daa		
	12	2.4.94	Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer	Daa		
	13	2.4.95	Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper	daa		
	14	2.4.141	Soner for pollinerende insekter	m		
	15	2.4.98	Friarealer for gås, høyt beitetrykk	daa		
			Friarealer for gås, moderat beitetrykk	daa		
Friarealer for gås, lavt beitetrykk			daa			
16	2.4.99	Tilrettelegging av hekke- og beiteområde for fugl	punkt			
Kulturmiljøer og kulturminner	17	3.6.100	Drift av seter med foredling - produksjonstid 4-6 uker	punkt		
			Drift av seter med foredling – produksjonstid mer enn 6 uker	punkt		
			Drift av seter, levering til meieri, produksjonstid 4-6 uker	Punkt		
			Drift av seter, levering til meieri, produksjonstid mer enn 6 uker	punkt		
	18	3.8.102	Skjøtsel av (felt med) automatisk freda kulturminner, beiting	daa		
			Skjøtsel av (felt med) automatisk freda kulturminner, slått	daa		
19	3.8.103	Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, beiting	stk			
		Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, slått	stk			

- virker til n

– virker til Nordlands beste

Avkorting skal vurderes ved...

- ✓ feil info som kunne gitt for mye tilskudd
- ✓ oversittelse av frist
- ✓ brudd på regler for jordbruksproduksjon
- ✓ manglende/mangelfull gjødslingsplan
- ✓ manglende/mangelfull journal over plantevernmidler
- ✓ inngrep som forringer kulturlandskapet
- ✓ brudd på kravet om vegetasjonssone på minst to meter mot vassdrag med årssikker vannføring.

– virker til Nordlands beste

Avkorting

- ✓ Søker må ha handlet uaktsomt eller forsettlig (*må skrives i vedtaket*)
- ✓ Vurder hva som er rimelig – jf normer
- ✓ Begrunn i vedtak
- ✓ På grunnlag av endelige satser (husk å kontrollere for endelig vedtak)

Takk for
oppmerksomheten!

Grete Nytrøen Kvavik
Seniorrådgiver
Grete.kvavik@statsforvalteren.no
75 54 78 42

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

Foto: Arne Farup